

Mittuniversitetet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Sofia Almqvist
08-563 085 64
sofia.almqvist@hsv.se
BESLUT

2012-05-02
Reg.nr 31-6624-11

Anmälan mot Mittuniversitetet angående kursmaterial på en distanskurs

Anmälan

NN har i en anmälan till Högskoleverket framfört synpunkter på distanskursen Elektroteknik GR (B), Digitalkonstruktion med VHDL, 7,5 högskolepoäng, vid Mittuniversitetet. Han anför bl.a. följande.

Distansstudenterna får inte tillgång till samma läromaterial som campusstudenterna, trots att de har samma duggor. Den 15 juni 2010 mejlade han till institutionens prefekt och framförde synpunkter på kursen. Han framförde bl.a. att informationen i portalen var gammal och knapphändig, att kursen skulle ges på svenska men gavs på engelska, att det engelska kursmaterialet inte stämde med det kursmaterial som distansstudenterna haft tillgång till och att ett avsnitt av en föreläsning som fanns i en Powerpoint-presentation inte var tillgängligt på lärplattformen. Han fick till svar att prefekten och läraren skulle hantera detta, men har nu endast fått till svar att han ska vända sig till den instans dit han gjort sin anmälan. Han önskar därför att Högskoleverket vidtar åtgärder. Det han vänder sig mot är att kursmaterialet skilt sig åt trots att examinationen var densamma, att undervisningsspråket borde ha angetts till engelska och svenska i stället för till enbart svenska, att Mittuniversitetet saknar ett lämpligt kvalitetssäkringssystem, att det fortfarande saknas viktig information i webundervisningssystemet och att det tog ett och ett halvt år innan han fick reda på att det inte hade hänt något.

Utredning

Högskoleverket har hämtat in ett yttrande från Mittuniversitetet, som har anfört i huvudsak följande.

Universitetet instämmer i begränsade delar i NN:s uppfattning. Kursen gavs vårterminen 2010. Det är riktigt att undervisningsmaterialet kan skilja sig mellan kurser som riktar sig campusstudenter och kurser som riktar sig till

distansstudenter. De pedagogiska förutsättningarna mellan undervisningsformerna skiljer sig åt och därför kan det ibland vara motiverat med olika undervisningsmaterial. I den aktuella kursen användes emellertid samma undervisningsmaterial på den campusförlagda utbildningen som för distanskursen. I anmälan anges att en Powerpoint-presentation ingick som undervisningsmaterial i campuskursen men inte i distanskursen. Presentationen ingick emellertid inte i kursmaterialet vare sig för den campusförlagda kursen eller i distansutbildningen. Läraren bifogade bilderna endast för att illustrera hur man kan lösa det aktuella examinationsproblemet, de har inte använts vid motsvarande kurs på campus.

Kursen annonserades ut som en fristående kurs på svenska. Efter att utannonseringen skett uppkom en situation som medförde att bemanningen på ett antal kurser behövde ändras. Konsekvensen av ändringarna blev att det inte fanns någon svensktalande lärare tillgänglig för den aktuella kursen. För att begränsa olägenheterna för studenterna engagerades en assisterande lärare i kursen som kunde bistå studenterna med förklaringar på svenska. Universitetet är medvetet om att intern omplacering av kurser som ges inte är ett godtagbart skäl för att ändra undervisningsspråk efter att kursen annonserats ut. I förevarande fall var det dock en konsekvens som praktiskt var svår att undvika. Universitetet anser att institutionen genom att ta in en assisterande svensktalande lärare gjorde ansträngningar att minska olägenheterna för studenterna men tillstår att undervisningsspråket ändrats på ett oriktigt sätt.

Vad gäller att lärplattformen var ofullständig och/eller inte uppdaterad framgår det inte av anmälan i vilket avseende NN menar att informationen var gammal och knapphändig. Mittuniversitetet anser att lärplattformen vid tiden då kursen gavs vårterminen 2010 innehöll relevant information och var uppdaterad.

Vad gäller tidsutdräkt och universitetets respons mottog institutionens prefekt NN:s skrivelse i juni 2010. Prefekten skickade den vidare till avdelningschefen för vidare hantering. Avdelningschefen och kursens lärare diskuterade de frågeställningar NN tagit upp, däremot gjordes inte någon återkoppling till NN. Skälet till det var att läraren hade kontakt med NN och att bedömningen gjordes att de aktuella frågorna togs upp mellan dem. När en student kontaktar ledningen för en institution och framställer kritiska synpunkter på verksamheten har studenten rätt att förvänta sig ett svar. I det förevarande fallet gjorde institutionsledningen bedömningen att frågorna besvarades mellan studenten och läraren. I efterhand kan konstateras att studenten anser att det fanns utestående frågor som inte besvarats och att en återkoppling från institutionsledningen borde ha skett.

NN har beretts tillfälle att yttra sig över Mittuniversitetets skrivelse.

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverkets uppgift är bl.a. att utöva tillsyn över universitet och högskolor. Syftet med tillsynen är att värna om enskilda individers rättigheter genom att kontrollera att universitet och högskolor följer de lagar och förordningar som gäller för verksamheten.

Undervisningsspråk

I 4 § språklagen (2009:600) anges att svenska är huvudspråk i Sverige.

Enligt förarbetena till språklagen ställs i den föreslagna språklagen i och för sig inte några krav på att språket för forskning och utbildning ska vara svenska. Vad som ska gälla inom forskning och undervisning bestäms av myndigheterna på området efter överväganden kring relevanta faktorer inom verksamhetsområdet. För att förtydliga möjligheten att använda andra språk än svenska inom forskning och högre undervisning överväger regeringen en sådan ändring av högskoleförordningen. Det är självklart så att det engelska språket även fortsättningsvis kommer att spela en stor roll i det svenska högskoleväsendet. Det allmännas särskilda ansvar för att svenskan används och utvecklas innebär dock att man bör överväga hur detta ansvar uppfylls på mest ändamålsenliga sätt. Den enskilde forskarens fristående ställning innebär också att det är han eller hon som avgör vilket språk som används i olika sammanhang inom forskningen (prop. 2008/09:153 s. 20).

I 6 kap. 15 § första stycket högskoleförordningen (1993:100), i dess lydelse före den 1 januari 2011, stadgas vad som uttryckligen ska anges i kursplanen. I andra stycket anges att i kursplanen ska också anges de övriga föreskrifter som behövs.

Regeringen har ännu inte gjort någon ändring i högskoleförordningen vad gäller språket för forskning och undervisning. När det gäller frågan om undervisningsspråket konstaterar Högskoleverket att det visserligen inte uttryckligen anges i högskoleförordningen att undervisningsspråket ska anges i kursplanen. Mot bakgrund av att svenska är huvudspråk i Sverige anser Högskoleverket ändå att om något annat undervisningsspråk än svenska ska användas är det en sådan omständighet som lärosätet i övrigt måste föreskriva om i kursplanen. Högskoleverket har också tidigare, innan språklagen trädde i kraft, understrukt att om en kurs ska ges på ett annat språk än svenska så måste det föreskrivas i kursplanen. Studenterna måste också informeras i god tid innan kursstarten om att ett annat språk kommer att användas (se rapporten 2008:36 R, Rättssäker examination, andra omarbetade upplagan, s. 40).

Högskoleverket konstaterar, liksom Mittuniversitetet självt gjort i sitt yttrande, att undervisningsspråket ändrats på ett oriktigt sätt. Att engelska skulle vara

undervisningsspråket på kursen borde ha angetts i kursplanen redan i samband med att kursen var öppen för ansökningar, eftersom undervisningsspråket kan ha stor betydelse för de sökandes vilja och förmåga att läsa en kurs. För denna brist kan Mittuniversitetet inte undgå kritik. Högskoleverket ser dock positivt på de åtgärder som Mittuniversitetet vidtog i samband med språkbytet för att underlätta för studenterna att kunna läsa kursen.

Serviceskyldighet

Universitet och högskolor är myndigheter och har som sådana en skyldighet att följa de allmänna krav på handläggning av ärenden som anges i 4 § förvaltningslagen (1986:223). I denna bestämmelse anges bl.a. att frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt.

Vad gäller frågan om den tid det tagit för NN att få svar på frågor från institutionen noterar verket att situationen verkar bero på ett missförstånd där lärosätet uppfattat det som att en lärare skulle svara på NN:s frågor. Denne lärare har emellertid inte fullt ut svarat på de frågor som NN ställt till institutionen. Även om situationen beror på ett missförstånd vill Högskoleverket understryka lärosätets serviceskyldighet och betona vikten av att studenterna på ett snabbt och tillförlitligt sätt kan komma i kontakt med företrädare för universitet och högskolor. Högskoleverket anser därför att universitetets agerande inte varit förenligt med förvaltningslagens krav på myndigheterna serviceskyldighet.

I övrigt finner Högskoleverket inte anledning att vidta några ytterligare åtgärder eller göra några ytterligare uttalanden med anledning av NN:s anmälan.

Med den kritik som uttalats avslutas ärendet.

På Högskoleverkets vägnar

Christian Sjöstrand
Chefsjurist

Sofia Almqvist
Verksjurist

Kopia till:
NN